

แนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาจิตใจแห่งชาติในประเทศไทย

แสงเทียน อยู่เถา*

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง แนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาจิตใจแห่งชาติในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาสภาพเกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับทางด้านจิตใจของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาจิตใจแห่งชาติในประเทศไทย โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนที่สำคัญทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ

ผลวิจัยพบว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มุ่งเน้นในการพัฒนาเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาแนวคิดทางประชาธิปไตยเป็นหลัก แผนการศึกษาแห่งชาติ มีส่วนของการพัฒนาจิตใจชัดเจนมากกว่าแผนอื่น มุ่งให้เกิดพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต แต่ก็ต้องให้เกิดดุลยภาพหลายด้านทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติกลับมุ่งเน้นเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการแข่งขันในโลกยุคใหม่ จึงยังมีการพัฒนาทางด้านจิตใจน้อยมาก ส่วนแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ และแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ แม้จะมีแนวคิดที่เกี่ยวข้องการพัฒนาจิตใจ เพื่อให้เกิดสังคมที่ดี เสริมสร้างคนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต รู้รักสามัคคี มีน้ำใจนักกีฬา แต่เมื่อมีการนำแผนเข้าสู่การปฏิบัติ โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ก็จะเน้นการพัฒนาการทางร่างกาย กีฬา และการแข่งขันเป็นส่วนใหญ่ และแม้จะมีการพยายามดำเนินการในการบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนา คุณธรรมความซื่อตรงของชาติขึ้นมา แต่ก็ยังเป็นเพียงแนวคิดที่จะต้องอาศัยกลไกการดำเนินการจากระบบการเมืองและภาคส่วนต่างๆต่อไป และจากแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติของมาเลเซียที่ผู้นำประเทศมีการผลักดัน โดยมีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย มุ่งเน้นให้นำไปสู่การปฏิบัติในทุกภาคส่วน รวมถึงการจัดตั้งสถาบันพัฒนาความซื่อตรงแห่งมาเลเซียเพื่อส่งเสริมและประสานงานในการบริหารแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติเป็นการเฉพาะ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ดี

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยพบว่า ควรมีการพัฒนาแผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางด้านจิตใจขึ้นมาเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เกิดดุลยภาพในการพัฒนาของชาติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 กันยายน 2557 – กุมภาพันธ์ 2558

วารสารการเมืองการปกครอง
ประชาสังคม – การบริหารท้องถิ่นและการปกครองท้องถิ่น -
นโยบายของรัฐ

ทางด้านสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ให้มีความคู่กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาแผนพัฒนาจิตใจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ควบคู่ไปกับการมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อสร้างคุณภาพการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญควบคู่กันทั้งทางด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ

คำสำคัญ : แผนพัฒนาจิตใจ/ แผนพัฒนาจิตใจแห่งชาติ/ แผนในประเทศไทย

National Spiritual Development Planning Concept in Thailand

Sangtien Youthao^{*}

Abstract

The study of national spiritual development planning concept in Thailand is aimed to explore social development regarding spiritual matters in the National Economic and Social Development Plan as well as other plans. The study methodology included literature review of spiritual development documents in Thailand and other countries.

The study found that the National Economic and Social Development Plans were mainly focused on economic, environment, and democracy development. The National Education Plan was mostly related to spiritual development and focused on body, mind, intellect, knowledge, virtue, ethic, and living culture. The plans were also focus on balance of economics, social, politics, culture, environment, sciences and technologies. However, the practices of these plans mainly focus on sciences and technologies and competition in modern world. The spiritual development was limited in practice. The content of National Health Plan, National Aesthetic Plan, and Sport Development Plan included spiritual development for good society and virtue. However, the real practices were mainly focused on body development and competition. Although the spiritual development has been integrated into National Virtue Plan, the political mechanism is needed to push into practice. For example, the establishment of the Integrity

^{*} Assist. Prof., Dr., Department of Social Sciences, Faculty of Social Sciences and Humanites, Mahidol University.

Institute of Malaysia has been pushed by Malaysian leaders and focused on the cooperation and practices of all sectors which is a role model of good integration plan.

This study suggests developing spiritual development plan in order to balance the national economics and society and practicing in parallel of the National Economic and Social Development Plan. In additions, the guideline of the first National spiritual Development Plan should be explored in order to balance the country development between objects and minds.

Keywords: Spiritual Development Planning/ National Spiritual Development Planning/
Planning in Thailand

บทนำ

การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดทำและนำมาใช้จำนวน 11 ฉบับแล้วในช่วงที่ผ่านมาซึ่งแผนฉบับล่าสุดคือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ซึ่งจะใช้เป็นแผนของชาติในปี พ.ศ. 2555 ถึง พ.ศ. 2559 โดยมีเป้าหมายหลัก 6 ประการโดยในประการแรกนั้นคือ สังคมไทยมีความสุข อย่างมีธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้น แต่ในยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ซึ่งได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม (2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน (3) ยุทธศาสตร์การสร้างสมดุลและมั่นคงของอาหารและพลังงาน (4) ยุทธศาสตร์การสร้างเศรษฐกิจฐานความรู้และการสร้างปัจจัยแวดล้อม (5) ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในภูมิภาค และ (6) ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งจะเห็นว่าไม่มียุทธศาสตร์ใดที่จะให้ความสำคัญของการพัฒนาจิตใจอย่างเป็นรูปธรรมเลย ดังนั้นในการที่จะมุ่งไปยังเป้าหมายหลักที่จะให้สังคมไทยมีความสุขนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาจิตใจของคนในชาติ

นอกเหนือจากการสร้างความเป็นธรรมในสังคม และในแผนฯดังกล่าวก็เป็นการตั้งเป้าหมายหลักอยู่ที่สังคมไทยมีความสุข อย่างมีธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้นเท่านั้น ซึ่งทั้งหมดในแผนทั้ง 11 ฉบับที่ผ่านมาก็เน้นในส่วนของพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหลัก มีการเน้นคนเป็นศูนย์กลางก็เริ่มมีในช่วงของแผนฯ ฉบับที่ 9 เป็นต้นมาแต่ก็ยังไม่ได้เป็นรูปธรรมมากนักที่จะเป็นการพัฒนาสังคมอย่างจริงจัง เพราะมีแนวความคิดที่จะต้องนำพาประเทศไปให้ทันประเทศที่พัฒนาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจและเทคโนโลยีต่าง ๆ ทำให้การหลั่งไหลเข้ามาของวัฒนธรรมต่างชาติอย่างมากมาย โดยประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจมาก ๆ เหล่านั้นกลับมีปัญหาด้านจิตใจ

ของคนในชาติมากมาย มีการก่อการร้ายอย่างไ้มนุชขธรรมมีขึ้นมากมาย แม้ในประเทศที่ได้รับการยอมรับว่าพัฒนาแล้วและเจริญรุ่งเรืองเป็นแบบอย่างของการดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในบางส่วนของประเทศไทยในขณะนี้

การย้อนกลับมาพิจารณาถึงความเจริญทางจิตใจของสังคมไทยที่เป็นทุนเดิมอยู่นั้น ได้ถูกทดแทนด้วยความเจริญทางวัตถุ ความเจริญทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน เทคโนโลยี สารสนเทศ และด้านอื่น ๆ อีกมากมาย จำเป็นอย่างยิ่งที่สังคมไทยต้องมีการวางแผนการพัฒนาคิดใจของคนในสังคมไทย ให้มีความเจริญทางด้านจิตใจควบคู่กันไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม ซึ่งจะต้องมีศึกษาตามแนวคิดที่จะให้เกิดแผนพัฒนาจิตใจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ขึ้นในประเทศไทย ควบคู่กันไปโดยไม่ให้เป็นการดำเนินการพัฒนาประเทศด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแต่เพียงอย่างเดียว เพื่อความเจริญมั่นคงของชาติ และพัฒนาก้าวหน้าไปทุกด้านอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

โดยการดำเนินการศึกษาในเรื่องดังกล่าวนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

- 1) เพื่อศึกษาสถานภาพเกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับทางด้านจิตใจของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) เพื่อศึกษาแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาจิตใจแห่งชาติในประเทศไทย

วิธีการศึกษา

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ การจัดทำแผนของชาติต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านสังคมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำการวิเคราะห์เนื้อหา และทำการสรุปป็นแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาจิตใจแห่งชาติในประเทศไทย

ข้อค้นพบ และอภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่าในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 นั้น จากวิสัยทัศน์นั้นจะ มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมี

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” ซึ่งมีส่วนวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวกับจิตใจในเรื่องของการที่จะทำให้คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ มีสังคมที่สันติสุข มีความเป็นธรรม และให้ประเทศมีธรรมาภิบาล มีพันธกิจของแผนที่จะมุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยกำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวกับจิตใจได้แก่ พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรมนำความรู้อย่างเท่าทัน และข้อที่จะพัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาล วัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับทางด้านจิตใจคือ เพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องที่ขับเคลื่อนด้วยการเชื่อมโยงบทบาทครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา ส่วนเป้าหมายในการพัฒนาคนที่เกี่ยวข้องกับทางด้านจิตใจคือ ให้คนไทยได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข รวมถึงการสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วน และกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน และมุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน

ส่วนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 นั้น มีวิสัยทัศน์ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” มีพันธกิจที่สร้างสังคมคุณธรรม มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข สังคมมีธรรมาภิบาล และอยู่อย่างมีความสุข เป้าหมายหลักที่เกี่ยวกับจิตใจคือ เป้าหมายให้สังคมไทยมีความสุขอย่างมีธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับจิตใจคงเหลือเพียงในข้อแรกที่มีเกี่ยวข้องกับความเป็นธรรมในสังคม โดยกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมเท่านั้น

แผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่แผนพัฒนาความเชื่อตรงแห่งชาติ โดยมีแนวคิดจากการจัดทำแผนพัฒนาความเชื่อตรงแห่งชาติ โดยความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริตและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา กับศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินกรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม และ คลังสมอง วปอ.เพื่อสังคม ได้ศึกษาแนวคิดของประเทศต่างๆ พบว่า ประเทศมาเลเซียประสบวิกฤตการณ์ในสังคมคล้ายคลึงกับวิกฤตการณ์ที่สังคมไทยกำลังประสบอยู่ กล่าวคือ มีปัญหาเรื่องคอร์รัปชัน เจ้าพนักงานดูแลอำนาจ และการทุจริตประพฤติมิชอบในวิชาชีพต่างๆ ซึ่งพบว่า วิกฤตการณ์ต่างๆ นั้น เกิดขึ้นจากความเสื่อมโทรมทางจริยธรรม จึงมุ่งที่จะแก้ไขปรับปรุงในสิ่งนั้นอย่างจริงจัง จึงได้จัดทำ “แผนพัฒนาความเชื่อตรงแห่งชาติ” ด้วยการวางระบบการปลูกฝังค่านิยม “ความเชื่อตรง” ให้เกิดเป็นคุณลักษณะนิสัยของคนมาเลเซีย โดยได้

ดำเนินการให้เกิดความตื่นตัวขึ้นในภาครัฐก่อน และขับเคลื่อนไปสู่ภาคการเมือง ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม กลุ่มศาสนา เด็กและเยาวชน เป็นหลัก โดยมีการวิเคราะห์หาสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาตามหลักวิชาการ และใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดการยอมรับในประเด็นปัญหาความบกพร่องในเรื่องความซื่อตรงของคนในชาติและกำหนดกลยุทธ์เพื่อนำไปบรรณรค์แก้ปัญหาให้เกิดผลอย่างจริงจัง

จากแนวทางดังกล่าว สมาชิกวุฒิสภา โดยคณะกรรมการการศึกษา ตรวจสอบเรื่องการทุจริต และเสริมสร้างธรรมาภิบาล จึงมีแนวคิดที่จะจุดประกายความคิดให้กับหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้วยการริเริ่มจัดทำแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติของประเทศไทย เพื่อปลูกจิตสำนึกความซื่อตรงให้เป็นคุณธรรมอันพึงประสงค์ของคนไทย และมีเชื่อมั่นแนวคิดหนึ่งว่า ความซื่อตรงเป็นหลักความดีงามที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาความดีงามอื่นๆ ทั้งปวง เพราะความคิด และการกระทำทุกอย่างล้วนเริ่มจากใจ ถ้าใจตรง ใจถูกต้อง ความคิด และการกระทำก็ย่อมตรงและถูกต้อง โดยทุกคนควรตั้งมั่นอยู่บนรากฐานการปฏิบัติตนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน

ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ต้องตระหนักถึง คือ การออกแบบกระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมายในการจัดทำแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของตนอย่างเป็นรูปธรรมและมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้การขึ้นรูปของแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ มีทิศทางที่ถูกต้อง ประสานสอดคล้องกัน และเป็นที่ยอมรับจากทุกภาคส่วนในสังคมสามารถเห็นพ้องให้เกิดการปรับเปลี่ยนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากกรณีศึกษาของประเทศมาเลเซีย ทำให้คณะกรรมการฯ ได้ขับเคลื่อนงานในส่วนแรกเพื่อเป็นฐานข้อมูลความรู้เชิงวิชาการ โดยการจัดทำโครงการวิจัย “การศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมความซื่อตรงในสังคมไทย” เพื่อศึกษาสถานการณ์ความซื่อตรงของสังคมไทย จัดทำตัวชี้วัดความซื่อตรง รวมถึงการศึกษาระบบการพัฒนาคุณธรรมความซื่อตรงของประเทศมาเลเซีย และวิเคราะห์หาแนวทางเสริมสร้างความซื่อตรงให้เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างเป็นรูปธรรม โดยมอบให้สำนักงานวิจัย สถาบันพระปกเกล้าเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งงานวิจัยนี้จะเป็ฐานความรู้และฐานคิดในการจัดทำแผนพัฒนาความซื่อตรงของสังคมไทย

ในปีงบประมาณ 2553 ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม(ศูนย์คุณธรรม) ภายใต้สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้(องค์การมหาชน) สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดประเด็นหลักในการขับเคลื่อนงานสมัชชาคุณธรรม คือ “ข้อสัถย์ รับผิดชอบ พอเพียง” ภายใต้แนวคิดหลักของกระบวนการสมัชชาคุณธรรม ที่ต้องการให้เกิดกระบวนการพัฒนานโยบาย

สาธารณะเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมอย่างมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในสังคมไทย มุ่งหวังให้องค์กรต่างๆ และประชาชนเกิดความเข้มแข็งทางด้านคุณธรรมเพื่อเสริมสร้างบทบาท และหน้าที่ของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการสมัชชาคุณธรรมจะประสบผลสำเร็จมาก น้อยเพียงใด ต้องอาศัยองค์ประกอบจากหลายส่วน โดยเฉพาะภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อน ภายใต้อำนาจและการเปิดโอกาสของภาครัฐและการเมืองที่เห็นคุณค่าของการสร้างคุณธรรมของ ชาติ โดยกระบวนการในครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการขับเคลื่อนกระบวนการสมัชชา คุณธรรมในครั้งนี้เป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชุมชน กลุ่มศาสนา กลุ่มการศึกษา กลุ่มธุรกิจ กลุ่มสื่อ กลุ่มข้าราชการและกลุ่มการเมือง ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มสถาบันทางสังคมที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อ ความคิด พฤติกรรมของทุกปัจเจกชนในสังคม และจะเป็นตัวแทนของกระบวนการกล่อมเกลாதง สังคม(Socialization)ที่มีประสิทธิภาพต่อไป การขับเคลื่อนของกระบวนการนั้นยังคงยึดหลัก พื้นฐานที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม โดยศูนย์คุณธรรมทำหน้าที่ในการสนับสนุนและประสานความ ร่วมมือกับเครือข่ายและองค์กรภาคีต่างๆ เป็นผู้ดำเนินการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดมความ คิดเห็น เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปและแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนคุณธรรมในกลุ่มต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม

จากแนวคิดในการบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาคุณธรรมความซื่อตรงกับกระบวนการ สมัชชาคุณธรรม จะเห็นได้ว่า เส้นทางของกระบวนการสมัชชาคุณธรรมสามารถเป็นกลไก สนับสนุนการเริ่มต้นเคลื่อนไหวขบวนที่ก่อให้เกิดทิศทางร่วมในการนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาความ ซื่อตรงแห่งชาติ เพื่อก้าวต่อไปที่มีความชัดเจนและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากขึ้นได้ รวมถึงมีการเชื่อมโยงให้เกิดพลังในการผลักดันไปสู่ช่องทางการขับเคลื่อนที่ต่อเนื่อง คณะกรรมการฯ จึงได้ประสานขอความร่วมมือจากศูนย์คุณธรรม เพื่อขับเคลื่อนงานส่วนที่สอง ในกลุ่มข้าราชการของรัฐและนักการเมือง โดยอาศัยกระบวนการสมัชชาคุณธรรมที่จะจัดขึ้น เป็น เครื่องมือในการทำงานร่วมกันของบุคคล กลุ่มองค์กรภาคี แบบมีส่วนร่วมทางความคิดและการ ปฏิบัติ เพราะเป็นเวทีสาธารณะที่เปิดโอกาสให้ทุกๆ ฝ่ายในสังคมได้มาพบปะ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ความรู้ และค้นหาทางออกร่วมกัน เกิดทิศทางร่วมในการผลักดันเพื่อเสริมสร้าง คุณธรรมความซื่อตรงของชาติทั้งในเชิงปฏิบัติและเชิงนโยบาย ตามกระบวนการที่ศูนย์คุณธรรมใช้ เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนคุณธรรมในสังคมไทยอย่างต่อเนื่องและสามารถขยายเครือข่าย คุณธรรมให้แผ่กว้างเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เพื่อเป็นการประสานพลังกันได้อย่างลงตัวและเหมาะสมทั้งใน ด้านเนื้อหาและกระบวนการสร้างคุณธรรมความซื่อตรงในกลุ่มข้าราชการของรัฐและนักการเมือง วุฒิสภา โดยคณะกรรมการการศึกษา ตรวจสอบเรื่องทุจริตและเสริมสร้างธรรมาภิบาล และ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการวางระบบการ พัฒนาคุณภาพงานและบุคลากรภาครัฐ จึงร่วมมือกับศูนย์คุณธรรมและสำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาระบบราชการ ขับเคลื่อนงานสมัชชาคุณธรรมในปีงบประมาณ 2553 ในประเด็นย่อย “ความซื่อตรงของเจ้าหน้าที่รัฐและนักการเมือง” โดยจัดเวทีสัมมนาให้กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำความเข้าใจ เพื่อให้เกิดการยอมรับในปัญหาและความบกพร่องในเรื่องความซื่อตรงที่เกิดขึ้นในภาครัฐก่อน อันจะนำมาซึ่งข้อเสนอร่วมกัน และความร่วมมือกันในการสร้างและปรับเปลี่ยนค่านิยมความซื่อตรงให้บังเกิดขึ้นในระบบข้าราชการของรัฐและการเมืองไทย เพื่อเป็นแบบอย่างในสังคมและเป็นกลไกเชื่อมโยงการพัฒนาความซื่อตรงไปสู่ภาคส่วนอื่นๆ ต่อไป

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าโครงการนี้จะไม่สามารถบังเกิดผลในระยะเวลาอันสั้น แต่ก็มุ่งหวังให้กระบวนการดังกล่าวนี้กระตุ้นให้เกิดกระแสคุณธรรมความซื่อตรงในสังคม อันจะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาที่มีแนวโน้มไปในทางที่ดีในอนาคต และจะสามารถนำพาประเทศไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งให้กับกลไกการบริหารจัดการประเทศบนหลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตยที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์แก่ประชาชนชาวไทยได้อย่างแท้จริงเพื่อให้ประเทศชาติของเราดำรงยืนยงอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืน (วุฒิสภา, 2553)

ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 -2559) คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าวต่อไป ทั้งนี้ให้กระทรวงศึกษาธิการรับความเห็นและข้อสังเกตของ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไปประกอบการพิจารณาดำเนินการด้วย (มติคณะรัฐมนตรี, 2553) การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 -2559) ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยึดทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานของความสมดุล พอดี รู้จักพอประมาณ อย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย เกิดการบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมี “คุณภาพ” ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม เป็นแผนที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งเชื่อมโยงการพัฒนาการศึกษากับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น โดยคำนึงถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีเจตนารมณ์ของแผนเพื่อมุ่ง พัฒนาชีวิตให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็งและมีคุณภาพใน 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน วัตถุประสงค์ของแผนที่เกี่ยวกับทางด้านจิตใจคือ เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ในการ

ปลูกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึกและมีความภูมิใจ ในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม รวมถึงการผลิตและ พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานมีคุณธรรม และมีคุณภาพ ชีวิตที่ดี

ในแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้จัดทำขึ้นโดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สัมเคราะห์ปัญหาและแนวโน้มของระบบสุขภาพไทยที่สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยแวดล้อม ที่เป็นทุนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งในบริบทภายในประเทศและภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและรอบด้าน ทิศทางของการพัฒนาในแผนฉบับนี้ ยังคงมีทิศทางหลักที่สานต่อจากแผนที่ผ่านมา แต่ให้ความสำคัญต่อยอดความคิด สร้างจินตนาการสุขภาพใหม่และมุ่งสู่จุดหมายที่เป็นเอกภาพในการสร้างระบบสุขภาพไทยที่พึงประสงค์ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนาสุขภาพที่เป็นองค์รวม ทั้งทางกาย ทางใจ ทางสังคมและทางจิตวิญญาณ โดยมีแนวคิดที่ให้มีหลักการสำคัญ คือการมีคุณธรรมและจริยธรรม โดยระบบสุขภาพพอเพียงมีภาพลักษณ์และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ข้อสำคัญข้อหนึ่งคือ มีคุณธรรม จริยธรรมคือซื่อตรง ไม่โลภมาก และรู้จักพอ แนวคิดหลักอีกประการหนึ่งคือ สุขภาพดีเป็นผลจากสังคมดี หรือสังคมแห่งสุขภาพะ เป็นสังคมที่เป็นธรรม เอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ไม่กดขี่หรือเอารัดเอาเปรียบกัน เคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เสมอกัน ไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น และไม่เบียดเบียนธรรมชาติ

ในแผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ในการเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคน ครอบครัว ชุมชน และสังคม ให้เป็นแกนหลักของสังคมไทย นันทนาการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพคน และกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างคนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และรู้จักสามัคคี มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม เสริมสร้างเครือข่ายชุมชนให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาชนบทและเมือง ให้เกิดความน่าอยู่ อีกทั้งนันทนาการสามารถนำมาใช้กับการเสริมสร้างเศรษฐกิจ ทำให้ประเทศสามารถพัฒนาไปได้ยั่งยืน แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ มุ่งหวังให้หน่วยงานปฏิบัติทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้นำแผนฯ ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับนี้ ได้กำหนดขึ้นจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของตัวแปรที่มีผลกระทบจากข้อจำกัด ผลคุกคาม และโอกาสต่างๆ และยังได้นำ แนวทางการพัฒนาประเทศจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาวิเคราะห์ รวมทั้งประมวลข้อคิดเห็น จากผู้มีส่วนร่วมดำเนินการประชาพิจารณ์ จากประชาชนทั่วไปมากกว่า 800 คน ตลอดจนการทบทวนข้อมูลสถิติภูมิ จากการทำวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนันทนาการทั่วประเทศ

ในแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ ใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาการกีฬาของประเทศให้บรรลุเป้าหมายทั้งด้านการพัฒนาการกีฬารากฐาน การกีฬาเพื่อมวลชน การกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ โดยใช้หลักทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา เสริมสร้างศักยภาพในการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย และใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการการกีฬาแบบบูรณาการทุกภาคส่วน เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มทุกระดับมีโอกาสได้เล่นกีฬาและออกกำลังกายเพื่อพัฒนาทักษะด้านการกีฬารากฐานพื้นฐานอย่างถูกต้อง และเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างสุขภาพและสมรรถภาพที่ดี มุ่งเน้นการปลูกฝังการมีน้ำใจนักกีฬาให้เป็นค่านิยม เกิดความสมานฉันท์ของคนในชาติ สนับสนุนการพัฒนาการกีฬาทุกระดับจากการกีฬารากฐานพื้นฐานและการกีฬาเพื่อมวลชน เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศและอาชีพในระดับสากล เพื่อวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของแผนให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาการกีฬาของประเทศไทยให้มีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับสถานการณ์ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งเพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาการกีฬาของประเทศไทยได้นโยบาย “กีฬาสร้างคน คนสร้างชาติ” และแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2555-2559) ต่อไป (สถาบันการพลศึกษา, 2554)

จากการวิเคราะห์แผนอื่นๆ จากต่างประเทศ ได้แก่ แผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ มาเลเซีย โดยมีแนวคิดจากอดีตนายกรัฐมนตรี Badawi ที่มีแนวคิดในการพัฒนาของประเทศไทย มาเลเซียว่า มาเลเซียประสบผลสำเร็จในการพัฒนาประเทศและกำลังก้าวไปสู่ประเทศพัฒนา ด้วยการกำหนดรูปแบบในการพัฒนาของตนเอง และบริหารจัดการเพื่อแก้จุดอ่อนและข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งความท้าทายหลัก คือ ต้องพยายามสร้างความเข้มแข็งในเรื่องจริยธรรมและความซื่อตรง (Ethics and Integrity) แนวคิดการสร้าง “ความซื่อตรง” ของมาเลเซียนี้ เกิดจากการสังสมประสบการณ์ในการพัฒนาประเทศ ด้วยการจัดทำแผนพัฒนาประเทศเป็นแผน 5 ปี ซึ่งเริ่มขึ้นในปี ค.ศ.1951 จนถึงปัจจุบันมีรวม 11 แผน ซึ่งในระยะแรกไม่ได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาประเทศที่ชัดเจน จนกระทั่งในปี ค.ศ.1971 ได้กำหนดนโยบายระยะยาวเป็น กรอบในการพัฒนารวม 3 ช่วง คือ นโยบายเศรษฐกิจใหม่ (The New Economics Policy 1971-1990) นโยบายพัฒนาชาติ (The National Development Policy 1991-2000) และนโยบายวิสัยทัศน์การพัฒนา (The Vision Development Policy 2001-2010) ในปี ค.ศ.1991 ได้นำแนวคิดการวางแผนแบบ “วิสัยทัศน์-ยุทธศาสตร์” และการบริหารเชิงกลยุทธ์ มาใช้ โดยประเมินจุดอ่อนของประเทศในเรื่องความหลากหลายชาติพันธุ์ และการให้สิทธิกลุ่มมุขินูรหรือชาวมลายูมากเกินไป ทำให้มีการเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งส่งผลให้ประเทศขาดพลังความสามัคคีในการสร้างชาติร่วมกัน จึงได้กำหนด “วิสัยทัศน์ 2020” และยุทธศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ต่อมา ในปี ค.ศ. 1998 รัฐบาลมาเลเซียพบว่า ปัญหาและจุดอ่อนต่างๆ ในการพัฒนาประเทศที่แท้จริง คือ การคอร์รัปชั่น การฉ้อราษฎร์บังหลวง การใช้

อำนาจโดยมิชอบ การไร้ประสิทธิภาพในการบริหาร ฯลฯ ซึ่งทั้งหมดเกี่ยวข้องกับการพัฒนา “คน” จึงได้ปรับ “วิสัยทัศน์ 2020” ใหม่ ด้วยการมุ่งเน้น “ความซื่อตรงในการบริหารจัดการ” (The Integrity of the Management) โดยกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาให้มาเลเซียเป็น “สังคมแห่งศีลธรรมจรรยา” (Moral and Ethical Society) และได้กำหนด “ค่านิยมหลัก” ของประเทศ เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยของคนในชาติ 6 ประการ ได้แก่ “ความซื่อสัตย์ (Honesty), ความน่าไว้วางใจ (Trustworthiness), ความสุขุม (Wisdom), ความเป็นธรรม (Fairness), ความโปร่งใส (Transparency) และความกตัญญู (Gratitude)” แผนพัฒนา “คน” 5 ปีแรก (1998-2003) มุ่งเน้นการพัฒนานุคลากรในภาครัฐ ทั้งข้าราชการและ พนักงานรัฐวิสาหกิจก่อน ด้วยการจัดตั้ง “คณะกรรมการบริหารแผนพัฒนาความซื่อตรง” (Integrity Management Committee) ในทุกส่วนราชการ โดยยังไม่มี การเชื่อมโยงไปยังภาคส่วนต่างๆ เช่น ภาคเอกชน ภาคการเมือง ภาคประชาสังคม กลุ่มศาสนา สื่อมวลชน กลุ่มสตรี เยาวชน และนักเรียน ต่อมาในปี ค.ศ.2004 ได้จัดทำแผนพัฒนา “คน” ฉบับที่ 2 โดยเปลี่ยนเป็นจัดทำ “แผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ” (National Integrity Plan) ฉบับที่ 1 (2004-2008) เพื่อเป็นแผนหลักในการชี้แนะให้ทุกภาคส่วนก้าวไปสู่เป้าหมายของชาติร่วมกัน คือ ความซื่อตรงของคนมาเลเซีย ในลักษณะบูรณาการและประสานงานการขับเคลื่อนการสร้าง ความซื่อตรงของคนทั้งชาติ โดยเริ่มจากการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกันในทุกภาคส่วน ทั่วประเทศเป้าหมายสำคัญของแผนฉบับดังกล่าว มี 5 ประการ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

- 1) การลดการทุจริต การประพฤติมิชอบ และการฉ้อราษฎร์บังหลวง อย่างได้ผล
- 2) เพิ่มประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ และลดการทำงานที่ยุ่งยากยืดเยื้อ (Red Tape)
- 3) สร้างประมวลจริยธรรมในภาครัฐและภาคเอกชน
- 4) เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว
- 5) พัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

ส่วนการขับเคลื่อนแผนดังกล่าว รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารแผน ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และจัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมและประสานงานในการบริหารแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ มีชื่อว่า “สถาบันพัฒนาความซื่อตรงแห่งมาเลเซีย” (The Integrity Institute of Malaysia-IIM.)แล้ว (วีรวิทย์ คงศักดิ์, 2552)

บทสรุป

แผนของชาติตั้งแต่แผนหลักคือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ก็ได้มีส่วนที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม มุ่งให้มีความสงบสุขเกิดขึ้นในสังคมโดยรวม แต่ เป็นเพียงส่วนประกอบที่กำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งในแผนเท่านั้น การดำเนินการพัฒนายังมุ่งเน้นไป

ที่การพัฒนาเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาแนวคิดทางประชาธิปไตยเป็นส่วนแกนหลักในการดำเนินการอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาโดยตลอด แผนระดับชาติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในส่วนของแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นแผนที่กำหนดไว้ในส่วนของการพัฒนาด้านจิตใจไว้อย่างชัดเจนมากกว่าแผนอื่นๆ เพราะเป็นแผนที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต แต่ก็ต้องให้เกิดดุลยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อมีการนำไปสู่การปฏิบัติ แผนการศึกษาชาติก็ต้องจัดดำเนินการในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย โดยเฉพาะการศึกษาในประเทศที่เน้นในเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาโดยรวมเพื่อการแข่งขันในโลกยุคใหม่ เนื้อหาการศึกษา มีการแตกแขนงออกไปมากมายส่วนที่จะต้องพัฒนาให้เกิดการพัฒนาอย่างจริงจังในทางด้านจิตใจจากแผนก็ลดน้อยถอยลงไปอย่างมาก ส่วนแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ และแผนพัฒนากีฬาแห่งชาติ แม้จะมีแนวคิดที่เกี่ยวข้องการพัฒนาจิตใจ เพื่อให้เกิดสังคมที่ดี สังคมที่เป็นธรรม เอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ไม่กดขี่หรือเอารัดเอาเปรียบกัน เคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์เสมอกัน ไม่เบียดเบียนตนเอง ผู้อื่น และไม่เบียดเบียนธรรมชาติ เสริมสร้างคนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต รักสามัคคี รวมถึงการมีน้ำใจนักกีฬา แต่เมื่อมีการนำแผนเข้าสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ โครงการต่างๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ก็จะเน้นการพัฒนาการทางร่างกาย กีฬา รวมถึงการแข่งขันเสียเป็นส่วนใหญ่ และแม้จะมีการพยายามดำเนินการในส่วนของแนวคิดในการบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาคุณธรรมความซื่อตรงกับกระบวนการสมัชชาคุณธรรม แต่การให้เกิดการพัฒนาจิตใจจากแนวคิดนี้ยังเป็นรูปธรรมในสังคมก็ยังคงต้องอาศัยกลไกการดำเนินการจากระบบการเมือง แต่ระบบการเมืองในประเทศยังคงหวังพึ่งให้ขับเคลื่อนแผนทางด้านนี้ได้อย่างยากลำบาก คุณธรรม จริยธรรม ในทางการเมืองของประเทศยังคงต้องพัฒนาอีกมาก แต่ก็เริ่มมีการดำเนินการจากภาคส่วนต่างๆ อยู่บ้างในการผลักดันให้สังคมเริ่มตระหนักถึงการพัฒนาทางด้านจิตใจด้วย และจากการศึกษากรณีของประเทศมาเลเซียที่มีการดำเนินการในส่วนของแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติที่ผู้นำประเทศมีการผลักดัน โดยมีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย มุ่งเน้นให้นำไปสู่การปฏิบัติในทุกภาคส่วน รวมถึงการจัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมและประสานงานในการบริหารแผนพัฒนาความซื่อตรงแห่งชาติ มีชื่อว่า สถาบันพัฒนาความซื่อตรงแห่งมาเลเซีย ขึ้นมาเป็นการเฉพาะในการผลักดันให้เป็นรูปธรรม นับเป็นรูปแบบที่ดีในการผลักดันเรื่องของการพัฒนาทางด้านจิตใจที่ควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศด้านอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยไม่ได้มีการกำหนดแผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตใจออกมาเป็นแผนในระดับชาติ จึงสมควรที่จะต้องมีการพัฒนาแผนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางด้านจิตใจขึ้นมาเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เกิดคุณภาพในการพัฒนาของชาติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และทางด้านสังคมอย่างเป็นรูปธรรม โดยการพัฒนาการส่วนใหญ่ในปัจจุบันเป็นการมุ่งเน้นในเรื่องเทคโนโลยี อุตสาหกรรม เพื่อต้องการให้เศรษฐกิจของชาติพัฒนาอันจะยังผลต่อการแข่งขันกับนานาชาติ แต่การพัฒนาสังคมนั้นยังไม่ได้มีการพัฒนาอย่างจริงจัง ปัญหาสังคมจึงเพิ่มทวีมากขึ้น สลับซับซ้อนมากขึ้น จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข การพัฒนา แนวคิดในการพัฒนาแผนพัฒนาจิตใจแห่งชาติ ให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงเป็นแนวคิดที่ต้องมีการผลักดันให้มีการดำเนินการพัฒนาให้เป็นรูปธรรมต่อไป และควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาแผนพัฒนาจิตใจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ควบคู่ไปกับการมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อสร้างคุณภาพการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญควบคู่กันทั้งทางด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545 – 2559 ฉบับสรุป**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบาย และ และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 44 หน้า.
- คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ. (2550). **แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10**. คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2550-2554. นนทบุรี : กระทรวงสาธารณสุข.
- บริษัทอินโฟเควสท์. (2554). **ข่าวเศรษฐกิจหัวข้อ มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง ประชุมคณะรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (นายกรัฐมนตรี) วันที่ 26 ตุลาคม 2553, ข่าวออนไลน์อาร์วายทีไนน์ วันพุธที่ 27 ตุลาคม 2553 14:10:15 น.** <http://www.ryt9.com/s/cabt/1014271>, Retrieved on 10 Dec 2010.
- มติคณะรัฐมนตรี. (2553). **แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552 – 2559)**. เอกสารออนไลน์. ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (นายกรัฐมนตรี) วันที่ 5 มกราคม 2553. <http://www.ryt9.com/s/cabt/774644>. Retrieved on 22 August 2011.

วีรวิท คงศักดิ์. (2552). แผนพัฒนาความเชื่อตรงแห่งชาติมาเลเซีย. เอกสารออนไลน์. เขียนให้โพสต์

ทูเคย์ เมื่อ 19 ตุลาคม 2552. [http://www.senate.go.th/committee2551/committee/](http://www.senate.go.th/committee2551/committee/files/committee20/f53102205.pdf)

[files/committee20/f53102205.pdf](http://www.senate.go.th/committee2551/committee/files/committee20/f53102205.pdf). Retrieved on 29 August 2011.

วุฒิสภา. (2553). เอกสารการประชุม การจัดทำแผนพัฒนาคุณธรรมความเชื่อตรงกับกระบวนการ
สมัชชาคุณธรรม ครั้งที่ 2 วันศุกร์ที่ 9 กรกฎาคม 2553 ณ ห้องประชุม 306-308 อาคาร
รัฐสภา 2 เรื่อง โครงการสัมมนาระดมความคิดเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาความเชื่อตรง
แห่งชาติ. คณะกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริตและเสริมสร้างธรรมาภิบาล
วุฒิสภา. กรุงเทพมหานคร. www.senate.go.th/committee. Retrieved on 11 April 2011.

สถาบันการพลศึกษา. (2554). กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ. สถาบันการ
พลศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

สำนักงานพัฒนาการกีฬานันทนาการ. (2551). แผนพัฒนานันทนาการแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.
2550-2554). สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ. กรุงเทพฯ : กระทรวงท่องเที่ยว
และกีฬา.